

Laskeutusaltaat

[Viljelysmailta](#) ja metsistä^o[o](#)ja pitkin valuvat vedet kuljettavat mereen hiukkasia ja ravintoaineita. Hiukkaset lisäävät meriveden sameutta. Lisääntynyt sameus ja kohonneet ravinnepitoisuudet tarjoavat kasviplanktonille ja rihmaleville etulyöntiaseman vesikasveihin (ja niiden kaltaisiin leviin) nähden. Kasviplanktonin määrän lisääntyminen samentaa vesiä entisestään. Sameus ja rihmalevien runsastuminen heikentävät valon pääsyä pohjalle johtaen kasvillisuuden näivettymiseen. Vesien rehevöityessä [ravinteiden suosimat kasvilajit](#) kuten tähkä-ärviä (*Myriophyllum spicatum*) ovat aluksi hallitsevassa asemassa, muodostaen usein harmillisia [massaesintymiä](#). Tilanteen jatkuessa kasvillisuus voi kadota kokonaan. Muutokset vaikuttavat ekosysteemin toimintaan heikentämällä ravinteiden sitoutumista pohjaan ja viemällä elinympäristön ja/tai ravinnon monelta eläinlajilta. Samalla lisääntyneiden kasviplankton- ja rihmalevämäärien hajoaminen kuluttaa ympäristön happea. Hapenpuute heikentää eläinten elinolosuhteita entisestään. Lisäksi fosforiravinteiden vapautuminen pohjasta veteen lisääntyy hapen vähentyessä. Vesistöön kulkeutuvat ravinteet siis johtavat koko vesiympäristölle vahingolliseen noidankehään. Ongelmia voidaan kuitenkin vähentää laskeutusaltailla. Ne keräävät laskuojien vesistä ravinteita ennen niiden kulkeutumista mereen.

Laskeutusaltaat sijoitetaan valuma-alueelle (ks. karttakerros ”Valuma-alueet”) siten, että niihin kerääntyy vettä mahdollisimman laajalta alueelta. Altaiden tulee olla riittävän suuria ja syviä. Lisäksi sisään- ja ulosvirtaussuiden on sijaittava altaaneri päissä. Tällöin juoksevan veden kulku hidastuu tarpeeksi, ja hiukkaset ehtivät laskeutua pohjaan ennen kuin vesi jatkaa virtaamistaan. Altaan tulee olla riittävän matala, jotta valo yltäisi pohjaan mahdollistaen vesikasvillisuuden kehittymisen. Juuri vesikasvillisuus on avainasemassa ravinteiden taltioinnissa.. –Erityisesti pintaan yltävät lajit ilmaantuvat paikalle itsestään. Lisäksi altaaseen voi myös istuttaa uposkasveja kuten karvalehteä (*Ceratophyllum demersum*), joka voi lisääntyä räjähdysmäisesti jo yhden kasvukauden aikana. Laji sietää heikkoa valaistusta ja sitoo runsaasti ravinteita.

Ravinteet saadaan pois altaasta ottamalla talteen sinne kertynyt kasvillisuus ja pohjaliete. Siirtämällä kerätty aines viljelysmaahan, sieltä huuhtoutuneet ravinteet saadaan kierrätettyä takaisin. Vesikasvien korjuun yhteydessä on syytä olla perkaamatta koko allasta kerralla. Kasvillisuudesta kannattaa kerralla kerätä enintään kaksi kolmannesta - vaikkapa yksi kummastakin päästä. Keskimmäisen kolmanneksen voi kerätä vaikkapa jo seuraavana vuonna. Lisäksi altaan merenpuoleiseen suuhun on suositeltavaa antaa kasvaa kaislikkoa muutaman metrin leveydellä. Kaislikko pysyy paikallaan ja hidastaa ravinteiden kulkeutumista talvikaudellakin. Vesikasvien kasvu alkaa jo ennen kevätkylvöä. Kasvit yhteyttävät (ja sitovat siten ravinteita) aina lokakuuhun asti. Varsien rippeet ja kasvien juuret hidastavat veden virtausta ja sitovat lietettä myös kasvukauden ulkopuolella. Paras korjuu-aika on keskellä kasvukautta, esimerkiksi heinäkuussa, reilusti ennen syysateita.

Laskeutusaltaiden rakentaminen ja ylläpitäminen on mahdollisiin hyötyihin nähden edullista. Hallituksen [ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemisesta](#) annetun asetuksen mukaista tukea laskeutusaltaiden toteuttamiseen voi hakea ELY-keskuksen kautta. Esimerkiksi jonkin tietyn vesialueen ja sitä ympäröivien valuma-alueiden omistajat voivat muodostaa yhdistyksen, joka palkkaa (muutamalla tuhannella eurolla) asiantuntijan laatimaan suunnitelman laskeutusaltaan rakentamisesta. Suunnittelukuluihin voidaan kerätä ns.

joukkorahoitusta. Ne voidaan myös kattaa esimerkiksi ympäristöhuoltoa haetulla avustuksella. Hakemus ELY-keskukseen on jätettävä heinäkuun loppuun mennessä. Hakemuksen käsittely kestää noin puoli vuotta. Jos suunnitelma hyväksytään, ELY-keskus korvaa varsinaisen työn toteuttamisesta koituneet sekä takautuvasti myös suunnittelusta aiheutuneet kustannukset. Varsinaisen rakennustyön voi toteuttaa vaikkapa traktorin omistava maanomistaja.